

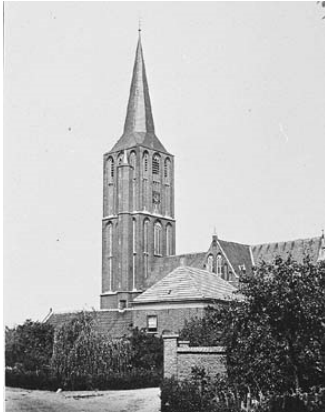
Wandeling.

Start Bekse Bieb in het centrum, aan het Vrijthof.

Vrijthof / Friethoff/ Vrijplaats, maar het kan ook een ommuurde plaats bij de kerk voor kloosterlingen zijn geweest (volgens Herman Jan van Cuijk). Er is echter (nog) niets gevonden wat die veronderstelling bevestigt. Hier genieten we van Koffie met een Bekse koek. Bij mooi weer buiten op de bank.

Vroeger hebben er lindebomen op het Vrijthof gestaan. Aan een van deze bomen was een ketting vastgemaakt, waaraan een kaakbeugel (waarmee iemand te schande gezet werd), een roede en een "el" hingen. Deze laatste symboliseerde de positie van Vierlingsbeek in de middeleeuwen toen men, enige tijd, een zekere mate van een vrije heerlijkheid was en dus eigen maten en gewichten hadden, die overeenstemde met die uit Venray. Naar verluid zijn deze attributen in 1832, met uitzondering van de "el" uit de boom "gevallen".

RK kerk H. Laurentius, genoemd naar een zeer oude patroon heilige. De kerk is gebouwd op een wat hoger gelegen deel, waar reeds in de vroege middeleeuwen een houten kerkje moet hebben gestaan. Dit houten kerkje is rond het jaar 1000 vervangen door een stenen gebouw, in het midden van de 15^e eeuw werd dit Romaanse kerkje vervangen door een nieuwe kerk (laatgotische stijl) met een 60 meter hoge toren, die tot in de verre omstreken te zien was.

Deze kerk is aan het eind van de Tweede Wereldoorlog (Okt 1944) verwoest.

De toren stortte neer op de plaats waar wij nu staan en verwoestte daarbij de hier gebouwde boerenleenbank. De huidige kerk is in 1952 gebouwd, geïnspireerd op kerken uit de 5^e en 6^e eeuw uit Noord-Italië, de zogenaamde basilica.

Op de 4 hoeken posteren de 4 evangelisten. Naast de kerk staat de in 1960 gebouwde achthoekige toren, de zogenaamde Italiaanse campanile.

Boven de ingang staan de Parochie heiligen, Sint Laurentius, Antonius en Lucia.

Antonius van de kapel uit Groeningen en Lucia van een kapel welke aan de Grotestraat stond. Tegen de muur zijn nog enkele zeer oude grafzerken uit 1633 te zien.

In de kerk is een kruisgroep uit 1500 geplaatst. Hoe deze groep in Vierlingsbeek terechtgekomen is blijft onbekend. Mogelijk hebben de katholieken, bij de naasting van de kerk door de protestanten de beelden meegenomen naar hun schuilkerk in de Smakt.

Deze groep overleefde ook de verwoesting in 1944.

In tegenstelling tot de oude kerk heeft deze kerk het altaar op het westen. (verhaal !!!!!)

Oorlogsmonument Vierlingsbeek/Groeningen.

Op 4 mei van 1950 wordt een wens om voor de oorlogsslachtoffers uit Vierlingsbeek en Groeningen een monument op te richten in daden omgezet. Het oorspronkelijke monument werd door A. Meerstens ontworpen en door architect Valk uit Den Bosch verder uitgewerkt. Het monument gedenkt de 20 oorlogsslachtoffers die als gevolg van het oorlogsgeweld zijn

overleden. Hun namen staan vermeld aan de voorzijde van het oorlogsmonument. Het monument heeft zijn huidige vorm en locatie in het voorjaar van 2000 gekregen. Daarvoor is het monument in het voorjaar 1998 en in het voorjaar 1982 verplaatst.

Pension Boijmans aan het Vrijthof te Vierlingsbeek.

Thans woning van de familie van Groenland. Boijmans was van beroep kleermaker; zijn vrouw en dochter verzorgden het hotel en café. Reeds in 1891 was het café een geliefde plaats voor vele verenigingen. Het hoofd van de school; de Hr. D.H. Engelberts was hier in pension en richtte er de letterkundige sociëteit "Cambrinus" op. Engelberts stond hier in de streek bekend als 'n groot dichter.

Tijdens de veemarkten en de jaarlijkse stierenkeuring op het Vrijthof was het druk in het café. In het pension verbleven merendeels gepensioneerde personen uit Den Haag en Amsterdam, die van de Vierlingsbeekse rust kwamen genieten.

Het pension werd in de huidige toestand verbouwd door H. Havens in 1932.

Het raadhuis/gemeentehuis/Hotel Concordia.

Oorspronkelijk werd er op die plek een schuilkerk gebouwd in 1708, met de resten van een schuurkerk welke in 1648 in de Smakt werd gebouwd, nadat de reformatie was begonnen. In 1800 stond men het gebouw af aan het nieuwe gemeente bestuur om het in te richten voor raadhuis, school en onderwijzers woning.

Rond 1826 werd een nieuwe school gebouwd aan de Grotestraat en werden de oude klas lokalen gebruikt voor verenigingen.

Ook de burgerwacht had hier zijn munitie opgeslagen wat in 1928 fataal werd toen er brand in het gebouw uitbrak, de gehele gemeente administratie. ging daarbij verloren en ook veel van de Vierlingsbeekse geschiedenis.

In 1929 werd er een nieuw raadhuis officieel in gebruik genomen. De officiële opening vond plaats in Mei van dat jaar. Het raadhuis werd in de oorlog zwaar beschadigd, nadat het hersteld was is het weer als gemeentehuis in gebruik genomen. Rechts achter het gemeentehuis staat de brandweer kazerne.

Rond 1970 vond het gemeentebestuur het noodzakelijk om een nieuw gemeentehuis te bouwen. Er werd gekozen voor een gebouw dat een tegenhanger vormde met de RK kerk. Daarvoor werd het oude gemeentehuis afgebroken en op diezelfde plaats werd het nieuwe gemeentehuis gebouwd.

Later bleek dat het nieuwe gemeentehuis toch te klein was en werden er ruimtes **voor** geplaatst, de vijver werd daarvoor gedempt. Maar weinig mensen vonden het een mooi complex en de naam van kippen hokken werd nog weleens gebruikt.

Later zijn de ervoor gebouwde ruimtes weer afgebroken.

Het **Schietstroatje**. Dit paadje heeft in de volksmond deze naam gekregen, omdat volgens de overlevering hier vroeger voor en na de mis de kerkgangers langs het paadje (stroatje) hun behoefte deden. De weg van en naar huis was soms te lang... oorspronkelijk was er ook meer begroeiing. Hier lag ook de bluswater vijver. Aan het einde van het "Stroatje" zien we een oude mouterij, (rechts op de hoek) de ramen boven diende voor de temperatuur te regelen. Links staat een oud café: "De Wildeman" . (verhaal over de oorsprong)

We lopen nu over de "Burggraaf" , het herrenerd aan een gracht om een versterking die er geweest moet zijn, er is nooit onderzoek gedaan, zoals bijv. in Venray. Recht heb je uitzicht op een oude maasarm, die midden door Vierlingsbeek liep.

Overal zie je nog de kleine straatjes die een kortere weg betekende naar de kerk, nu naar de supermarkt. (veel van deze straatjes zijn verdwenen, kreupelstraatje is er nog)

Hoogstam-vruchtboomgaarden (Links achter Concordia)

Fruitteelt in hoogstam-boomgaarden is in Nederland tamelijk oud. Vermoedelijk werd de fruitteelt begin onze jaartelling door de Romeinen geïntroduceerd. Omstreeks de middeleeuwen waren het vooral de kloosters, kastelen en andere aanzienlijke landgoederen, die in hun hof of gaarde fruit teelden. Pas later in de 15^e eeuw verscheen de boomgaard als zelfvoorziening rond de boerderijen. De fruitbomen (hoogstam) hadden een ondergroei van gras, die als weide voor het vee diende. Veel inwoners van Vierlingsbeek hadden een eigen boomgaard achter het huis. Verschillende oude rassen worden hier door het IVN onderhouden, o.a. Wijnpeer, Groninger kroon en Goudrenet, gepland rond 1925.

Wij zijn nu weer terug bij de Bieb en gaan nu de Spoorstraat in, met links café het Hoekje. (Thijssen) Rechts de vroegere Boerenleenbank. Links voor ons zie je nu: de **Synagoge**, voorzien van een klokgevel. Volgens de muurankers is het in 1756 gebouwd en heeft vanaf 1850 tot 1925 dienst gedaan als synagoge.

Volgens oude bronnen woonden er in 1839 slechts een dertigtal Joden en toen moet er reeds een synagoge geweest zijn, die ondergeschikt was aan die van Cuijk.

De Joden hier hadden de typische "diasporaberoepen", als slager, goudsmid, (vee)koopman, handelaar in textiel en marskramer. In de kleine dorpen pasten de joden zich gemakkelijk aan het normale leven aan. Ze moesten wel, daar ze op de bestaande voorzieningen aangewezen waren. Zo gingen in Beek de joodse kinderen naar de katholieke school en

kregen onderricht van de zusters. Uit de Joodse gemeenschap van Beek stamde ook Salomon Frederik van Oss, de journalist die in 1914 het nog steeds bestaande weekblad De Haagse Post oprichtte en naar hem werd in Amerika een treinstation en een school genoemd, "Vanoss" in Kansas.

Slechts enkele meters verder staat links het **koningskerkje**. Het Koningskerkje heeft tot 1997 dienst gedaan als Nederlands Hervormde kerk. De eerste steen van het huidige gebouw is traditiegetrouw door het zoontje van de predikant gelegd op 29 april 1843. Een halfjaar later, op 8 oktober 1843, werd de kerk ingewijd. Dit was het zesde protestantse bedehuis sinds 1648. (verhaal !!!)

Het gebouw is een zogenaamde waterstaatkerk. Koning Willem II had in 1824 bepaald dat er geen nieuwe kerken gebouwd mochten worden zonder zijn voorafgaande toestemming, hetgeen in de praktijk betekende dat Ingenieurs van Waterstaat de ontwerpen maakten of toezicht hielden op het ontwerp van anderen. Typisch zijn ook de klokkentorentjes, boven de voorgevel, vier- of zeskantig en bekroond door een lantaarn (koepeldak of dakruiter op zuiltjes).

Rondom de kerk is de begraafplaats nog aanwezig. Vanaf maart 1998 is het Koningskerkje (koninklijke oorsprong) o.a. in gebruik als concertpodium, expositieruimte en als trouwlocatie.

Het volgende pand is "Huis ter Maas". Voor 1800 was het een klein huisje en woonde er een boomkweker. De protestantse gemeenschap was na 1800 op zoek naar een nieuw onderkomen voor hun predikant en kochten de woning, die eigendom was van chirurgijn **Maas** uit Kleef.

Dominee Bronckhorst, in het bezit van negen kinderen en veel geld, liet in 1811 een tweede verdieping aanbrengen en sedertdien was het een waardige pastorie. Dominee Boeser was de laatste predikant die hier woonde, hij kwam om tijdens de bevrijding in Eindhoven. Na de oorlog sloot de Beekse Gemeente zich bij Boxmeer aan. In 1950 werd het tot 1970 verhuurd aan de Jeugdherbergcentrale te Amsterdam. Tenslotte kocht de Gemeente Vierlingsbeek het pand met tuin in 1970 en verkocht de woning door aan een particulier.

***Willem Maas *** (conrector Latijnsche School Gorinchem), predikant te Vierlingsbeek van 2 nov. 1766 tot 1793, mogelijk ligt hier een nog niet onderzochte link naar de oorsprong van de naam: Huis ter Maas.

Over de oorsprong van dit pand bestaat nog een wat koninklijkere versie: Het zou gebouwd zijn als jachtverblijf voor koning Willem I, die in Vierlingsbeek met de bewoners van kasteel "De Hattert" kwam jagen. Willem I zou dit buitenverblijf aan de Nederlands Hervormde Gemeente te Vierlingsbeek vermaakt hebben. De pastorie lag toen dan ook nog niet van de kerk gescheiden door de Willem I-sstraat. (verhaal !!!)

Hier gaan we naar links via de Willem1 straat of via het parkje naar de Willem1 straat, dan linksaf door de Kloosterstraat en lopen langs "den Hit" en dan komen we uit op een pleintje voor de basisschool.

(In Vierlingsbeek gebruikte veel boeren een type kleine paardjes die men een " HIT " noemde)

Hier stond het Aloysius klooster van de zuster van MJM gebouwd in 1886, die hier geplaatste lantaarns symboliseren nog de nonnenkappen.

Zij waren intensief betrokken bij het onderwijs voor meisjes. In 1904 werd de naaischool geopend, terwijl men in 1928 het verpleegtehuis "St. Theresiastichting" opende t.b.v. de verzorging van bejaarden. In 1963 werd het klooster opgeheven en verlieten de zusters het dorp.

Rooms-katholieke pastorie

De voormalige pastorie van de katholieke kerk werd in 1873 door pastoor A. van Welie uit Winssen gebouwd. Pastoor van Welie was de zoon van een rijke herenboer. De pastorie is een imitatie van een Gelderse herenboerderij, voorkomend in het Land van Maas en Waal. Het is geheel gerestaureerd.

Hier woonde ook Pastoor M. Jansen vanaf 1925 tot hij in November 1944 toen hij door de Duitsers werd meegenomen en onderweg van achteren werd neer geschoten en in een schuttersputje tussen Maashees en Geijsteren achter gelaten werd. Op 23 okt 1972 werden de stoffelijke resten gevonden en werd pastoor Jansen bijgezet op het kerkhof te Vierlingsbeek. (verhaal over oorlog en evacuatie)

Vanaf hier gaan we terug naar het Vrijthof en vervolgen onze weg per fiets of auto.
Lengte van de wandeling ongeveer 800 meter.